

REPERE

pentru informarea elevilor și a cadrelor didactice privind importanța vaccinării în cadrul Campaniei de informare, în contextul Săptămânii Europene a Imunizării, perioada 26-30 aprilie 2021

1. Introducere (ce este imunizarea și care este utilitatea vaccinurilor?)

În societatea de astăzi, putem spune cu siguranță, că vaccinurile sunt cea mai bună investiție în viitorul copiilor. O investiție gratuită și accesibilă, care în timp, a devenit baza unei familii și comunității sănătoase.

Vaccinurile reprezintă un argument medical și științific, care demonstrează prin scăderea morbidității și mortalității, că bolile pot fi controlate și eliminate!

Astăzi, Republica Moldova și majoritatea statelor din lume, utilizează programele de vaccinare ca o platformă de siguranță și securitate a sănătății individuale și publice.

În țara noastră, funcționează cu succes Programul Național de Imunizări, care garantează accesul gratuit la imunizare pentru toți cetățenii.

Desigur, în toată lumea există discuții contradictorii la subiectul necesității procesului de imunizare. Însă, odată cu evoluția sistemului medical, a mediului științific și a dorinței societății de a duce un trai mai bun, este tot mai evident, că neglijarea vaccinării, poate duce la urmări tragice. Acest lucru se referă, în primul rând, la copii, care în primii ani de viață trec printr-o perioadă complicată, cu multiple riscuri pentru sănătate și viață.

Și dacă majoritatea argumentelor împotriva vaccinării sunt de ordin cultural, religios sau din cauza unor convingeri bazate pe mituri, care tratează preponderent cazuri individuale, rupte din context sau, în general, falsuri, argumentele pro vaccinare sunt incontestabile și se măsoară în milioane de vieți salvate anual.

Bolile care pot fi prevenite prin imunizare sunt din categoria bolilor, care pot provoca complicații grave sau chiar moartea. Ele rămân a fi o amenințare pentru sănătatea oamenilor. Vaccinarea fiind cea mai eficientă și accesibilă soluție de a proteja viitorul copiilor.

Conform unui studiu făcut pentru implementarea vaccinului HPV (vaccinul pentru prevenirea cancerului de col uterin) în Republica Moldova, **în fiecare zi o femeie este diagnosticată cu cancer de col uterin, iar o dată la două zile o femeie decedează de cancer de col uterin.**

Vaccinarea salvează anual peste trei milioane de vieți în întreaga lume. Atunci când acoperirea vaccinală este ridicată (peste 95%), numărul persoanelor care se pot infecta se reduce considerabil. În lipsa vaccinării sau atunci când acoperirea vaccinală scade sub 90%, există o probabilitate mai mare de apariție repetată a bolilor și a manifestărilor epidemice. Republica Moldova se află astăzi la limita de 90%.

Puterea și bunăstarea comunității se poate măsura în gradul de pregătire și capacitatea de a face față unor crize majore, inclusiv și epidemiologice.

Opinia publică, comunitatea medicală și cetățeni, practic au uitat ce efecte devastatoare poate avea variola, tetanosul, rujeola, poliomielita sau alte boli transmisibile, care sunt reduse la minimum sau chiar au dispărut total, datorită programelor de imunizare. Soluție care nu era accesibilă într-un format atât de extins pentru generațiile anterioare.

Este important să înțelegem, că, vaccinarea protejează nu doar persoana care este vaccinată, ci și alte persoane, prin imunitate colectivă. Când un număr suficient de mare de oameni sunt vaccinați, aceștia nu transmit boli. Imunitatea colectivă îi protejează astfel și pe cei care nu sunt vaccinați, de exemplu pe acele persoane cu un sistem imunitar slab.

În susținerea acestor argumente raționale, putem aduce drept exemplu câteva statistici, care ne arată eficiența vaccinurilor în lupta și controlul bolilor:

- În urma vaccinării copiilor împotriva Hepatitei Virale B (HepB), între anii 2008-2016, au fost înregistrate doar **26 de cazuri noi de infectare**.
- În urma vaccinării copiilor împotriva difteriei (DT), între anii 2003-2016, a fost înregistrat **doar 1 nou caz de infectare**.
- În urma vaccinării copiilor împotriva rujeolei, între anii 2014-2017, au fost înregistrate **doar 2 cazuri noi de infectare**. Însă, în 2018, a fost o explozie de cazuri - **340 la număr**, din motivul nevaccinării unor copii împotriva acestei boli infecțioase, ceea ce a dus la răspândirea sa pe larg.

Și atunci când ne întrebăm de ce să ne vaccinăm copiii? Răspunsurile sunt foarte simple:

- Vaccinarea salvează vieți;
- Imunizarea este un drept fundamental al omului, de care nu beneficiază toată lumea;
- Epidemii sunt un risc enorm pentru comunitate și sănătatea publică;
- Bolile transmisibile, încă rămân o cauză a deceselor;
- Vaccinarea contribuie la eliminarea și eradicarea bolilor;
- Vaccinarea este cea mai eficientă și accesibilă măsură de prevenție în sănătatea publică;
- Sistemele de sănătate oferă servicii de imunizare sigure, eficiente și gratuite.

Acestea sunt doar câteva din argumentele care pot întări încrederea cetățenilor, care ezită să își vaccineze copiii.

2. Ce reprezintă imunizarea și cum acționează un vaccin?

Pentru a înțelege ce reprezintă imunizarea și cum acționează un vaccin, trebuie să cunoaștem cum funcționează sistemul imunitar al organismului uman.

Atunci când **microbii** pătrund în organism, se dezvoltă boala. Infectarea cu virusul rujeolic, duce la apariția rujeolici, iar cea cu bacteria B. pertussis – la apariția tusei convulsive, așa se întâmplă cu fiecare boală în parte.

Funcția sistemului imunitar este de a ne proteja de acești microbi. Și iată cum funcționează el: atunci când microbii, care cauzează dezvoltarea unei boli, pătrund în organism și încep să se înmulțească, sistemul nostru imun îi recunoaște ca pe niște "corpi străini" și începe să producă proteine speciale, numite **anticorpi**.

Anticorpii formați au două funcții principale:

1. **Prima funcție** este de a ucide microbii și de a-i elimina din organism, fapt care duce la însănătoșire.
2. **A doua funcție** a anticorpilor este de a rămâne în sânge și de a ocroti organismul nostru în viitor de această infecție.

Prin urmare, dacă același tip de microb pătrunde în organism a doua oară, chiar și după mai mulți ani, anticorpii formați anterior vor apăra organismul și nu vor permite bolii să se dezvolte. De aceea, majoritatea oamenilor se îmbolnăvesc de anumite boli (rujeolă, rubeolă, varicelă etc.) doar o singură dată. Astfel, se dezvoltă imunitatea naturală față de boli.

Până la apariția vaccinurilor, aceasta a fost singura cale de a deveni protejat de unele boli infecțioase - **trebuia să fii infectat, să suporți boala, deseori în formă gravă și, cu mult noroc, să te însănătoșești**. Imunitatea naturală este un mecanism foarte eficient de protecție a organismului. Doar că, pentru a obține această protecție naturală, trebuie să suporți toate consecințele și posibilele riscuri de complicații ale bolii.

În mediu, organismul nostru are nevoie de o săptămână pentru a "învăța" cum să lupte cu un microb necunoscut. Până la producerea anticorpilor într-un număr suficient, microbi se înmulțesc și atacă organismul nostru provocând boala. În unele cazuri, sistemul nostru imun nu reușește să răspundă suficient de repede la atacul agenților externi și boala progresează.

Ideea vaccinării este de a crea imunitate artificială, similară cu cea creată de infecția naturală, dar fără ca persoana să suporte boala, disconfortul sau posibilele complicații grave.

Vaccinurile sunt produse din agenți care cauzează infecția sau din fragmente ale lor. De exemplu, vaccinul antirujeolic conține virusul rujeolei viu atenuat. Dar agenții sunt prelucrați astfel să nu mai poată provoca boala (fiind inactivați sau atenuați/slăbiți).

Vaccinurile produse din agenți atenuați sau inactivi, sunt de obicei introduse în organismul nostru prin intermediul injecțiilor. Sistemul nostru imun reacționează la introducerea vaccinului în același mod, ca și la infecția naturală – produce anticorpi, care se aseamănă cu cei apărăți după suportarea infecției naturale. Acești anticorpi se păstrează în sânge creând imunitate sau protecție față de acele boli infecțioase, contra căror este destinat vaccinul. În cazul în care vom fi vreodată expuși infecției reale, acești anticorpi ne vor proteja.

Prin vaccinare, stimulăm activitatea sistemului imun al copilului. Copilul devine protejat de mai multe boli infecțioase. Vestea bună este, că pentru a dezvolta imunitate, el nu mai trebuie să suporte boala.

4. Ce reacții adverse poate avea un vaccin? Acestea prezintă pericole și riscuri pentru sănătate?

Ca și oricare alt medicament, în cazuri foarte rare, vaccinurile eficiente pot produce unele efecte secundare nedorite, care sunt, în mare parte, ușoare și dispar rapid. Majoritatea reacțiilor la vaccin sunt minore și temporare, cum ar fi o durere la braț sau febră ușoară.

Majoritatea evenimentelor adverse, care sunt atribuite vaccinării, cel mai des nu sunt rezultatul administrării vaccinului. Sunt în mare parte evenimente adverse, provocate de alte circumstanțe ale activității zilnice sau ale unor erori umane.

Autoritățile din domeniul medicinii au cea mai serioasă atitudine față de securitatea vaccinurilor. Comitete speciale de experți examinează fiecare caz de reacție adversă severă, însă astfel de cazuri au fost înregistrate foarte rar pe toată perioada vaccinării copiilor în Republica Moldova.

Dacă este un domeniu al sănătății publice în care controlul calității și siguranței este extrem de riguros, acesta este domeniul imunizării copiilor. Putem să nu ne îndoim de faptul, că vaccinurile sunt produse inofensive și de calitate înaltă, cărora li se aplică cele mai înalte standarde de siguranță.

Cel mai important pe care trebuie să-l conștientizăm - îmbolnăvirea este mult mai periculoasă pentru copil decât vaccinul.

5. Calitatea și proveniența vaccinurilor utilizate în Moldova.

Vaccinurile moderne, folosite în Republica Moldova, sunt extrem de sigure și foarte eficiente. Republica Moldova beneficiază de vaccinuri de calitate verificată, procurate prin intermediul Fondului Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF), care gestionează, urmărește și controlează achiziția de vaccinuri.

Guvernul Republicii Moldova cumpără vaccinuri și direct de la producători, prin intermediul Agenției de Achiziții Publice, însă doar vaccinuri atestate și aflate permanent sub controlul Organizației Mondiale a Sănătății și care corespund tuturor standardelor internaționale.

Toate vaccinurile sunt evaluate de Agenția Europeană a Medicamentului, de rând cu alte agenții, care monitorizează locul și modul în care sunt fabricate vaccinurile. Uzinele de fabricare a vaccinurilor sunt atestate și inspectate periodic de Organizația Mondială a Sănătății, indiferent de țara în care se află liniile de producere.

Toate vaccinurile sunt aduse, păstrate și transportate în țară cu respectarea condițiilor lanțului frig neîntrerupt, de la producător până la pacient. Acest lucru este monitorizat prin dispozitive speciale de control al temperaturii. Vaccinurile se administrează doar cu seringi sterile, individuale, cu sistem de autoblocare care nu permite folosirea lor repetată.